

Suomen Kansalle.

Itsenäinen Suomi

Miten Suomi saavutti
ja säilytti itsenäisyytensä
Suomalainen selviytymistarina

EN. SETÄLÄ.
JALMAR CASTRÉN.
ARTHUR CASTRÉN.
JUHANI ARAJARVI.
E.Y. PEHKONEN.

A.E. Rautavaara

P.E. SVENSSON.
KYÖSTI KALLIO.
ONNI TALAS.
HEIKKI RENVALL.
ALEXANDER FREY.
O.W. LOUHIVUORI.

Itsenäinen Suomi

Miten Suomi saavutti ja säilytti itsenäisyytensä Suomalainen selviytymistarina

Julkaisija

Vapaussodan

Perinneliitto ry

Koulukatu 16 A

33200 Tampere

Teksti

Mikko Uola

Ulkoasu

Tmi Graafisto

Valokuvat

Sotamuseo,

Museoviraston

historian kuva-arkisto,

yksityisarkistot

Kirjapaino

Newprint Oy,

Raisio 2020

ISBN 951-97885-2-2

Sisältö

Itsenäisyysajatus syntyy venäläistämisen paineessa	3
Suomen jääkärit	5
Vallankumous ja punakaartit	7
Suojeluskunnat ja yleisen järjestyksen puute	9
Suurliikemiehen murha	10
Suomi itsenäiseksi	11
Kohti vastakkainasettelua	12
Vastakkainasettelun syyt	13
Kohti avointa sotaa	14
Sodan kulku	15
Ylipäällikön päiväkäsky	18
Tampereen taistelut	19
Sodan nimet	22
Kapinan jälkiselvittelyt	24
Suomen vapautumisen aikataulu	26
Ylipäällikkö Mannerheim	28
Kuningasko Suomelle	32
Ukko-Pekka Svinhufvud	33
Heimosodat 1918-1922	34
Tarton rauha	36
Läskikapina	36
Suojeluskunnista maan- puolustushengen kasvattajia	37
Lotta Svärd	38
Yhteiskuntarauha koetuksella	39
Reaktio lähtee Lapualta	40
”Toinen vapaussota”	41
Kohti jatkosotaa	43
Jarkosodasta yya-sopimukseen	45
Uhkien torjumiseen varaudutaan	48
Valikoima kirjallisuutta	50

Vapaussodan Rintamamiesten Liitto (VRL) perustettiin 1929

vapaussoturien aseveljeysjärjestöksi. Liitto perusti erityisiä rintamamieskoteja vapaussoturien asuttamiseksi ja työllistämiseksi. Se järjesti muullakin tavoin töitä työttömiksi joutuneille sotureille, ja se ajoi rintamamiesten eläkeasiaa. VRL paikallisyhdistyksineen ryhtyi myös toimii vapaussodan muistomerkkien pystyttämiseksi eri puolille maata vapaussodan taistelupaikoille. Se järjesti vuosittain muistojuhlia sodan vuosipäivinä. Suurin juhla järjestettiin Helsingissä toukokuussa 1938, kun oli kulunut 20 vuotta vapaussodan päättymisestä. Miehistä koostuneen liiton rinnalla toimi naisten järjestönä Vapaussodan Rintamamiesten Naisliitto (VRN). Se oli lähinnä taloudellinen tukijoukko miesten muodostamalle organisaatiolle. Liitot jouduttiin lakkauttamaan valvontakomission määräyksestä 1944.

Vuonna 1954

perustettu Vapaussoturien Huoltosäätiö otti tehtäväkseen ikääntyneiden vapaussoturien aineellisesta ja henkisestä huollosta huolehtimisen.

Lahjoituksina saaduilla varoilla kustannettiin veteraaneja kuntoutukseen, heidän asunto-olojaan kohennettiin, ja ruvettiin jälleen järjestämään vapaussoturien yhteisiä kokoontumisia. Vapaussoturien huoltosäätiö pyrki myös pitämään huolta vapaussodan muistomerkkeistä ja vaalimaan muutenkin vapaussodan perinteitä. Se sai 1960-luvulla aikaa vapaussoturien, suojeluskuntalaisten ja lottien yhteisen kunniamerkin Sinisen Ristin. Säätiön hallintoneuvoston monivuotisina puheenjohtajina toimivat jääkärikenraalit A. E. Heinrichs ja Väinö Valve

Tammikuussa 1993

perustettiin Vapaussodan Perinneliitto,

jolle Vapaussoturien Huoltosäätiö luovutti vapaussotaperinteen vaalimisen. Sääntöjensä mukaan perinneliitto vaalii vapaussotaan osallistuneiden ja muuten maamme vapauttamiseen ja itsenäisyyden säilyttämiseen myötävaikuttaneiden muistoa. Se kerää ja tallentaa historiallista aineistoa vapaussodasta sekä huolehtii vapaussotaan sekä suojeluskunta- ja lottajärjestöihin liittyvien perinteiden säilymisestä. Liitto järjestää perinnettä vaalivat vuotuiset kesäpäivät ja kustantaa Vapaussoturi lehteä.

Suomen Vapaussodan Invaliidien

Liitto perustettiin 1924 tukemaan vapaussodassa

invalidisoituneita avustamalla erityisesti vaikeimmissa oloissa eläviä jäseniään. Tämä – vaikeuksissa elävien, heikoimpien ja hiljaisten jäsenten taloudellinen auttaminen – koettiin liiton tärkeimmäksi tehtäväksi. Ei haluttu, että vapaussodan invalidit joutuvat arvoaan alentavalla kerjäämisellä hankkimaan leipänsä – kuten ennen liiton perustamista oli tapahtunut. Vuoteen 1987 toiminut liitto hankki ja ylläpiti hoito- ja huoltolaitoksia, joista tunnetuimpia olivat Kyyhkylän invaliidikoti, Suitian työkoti ja Runnin terveyskylpylä. Liiton pitkäaikaisena puheenjohtajana toimi jääkärieversti Matti Laurila. Liiton perinteitä jatkaa 1978 perustettu Vapaussodan Invalidien Muistosäätiö.

Lottaperinteen vaalimiseksi perustettiin tammikuussa 1992 Suomen Lottaperinne-liitto. Liiton tarkoituksena on ylläpitää niitä ihanteita, jotka vuosien 1921-1944 aikana elähdyttivät Lotta Svärd -järjestön jäseniä, säilyttää lottien muisto ja henkinen perintö, kasvattaa maanpuolustustahtoa ja levittää maanpuolustustietoutta, kehittää naisten valmiuksia selviytyä poikkeusoloissa sekä kehittää ja ylläpitää yhteyksiä maanpuolustusjärjestöihin sekä kotimaassa että ulkomailla.

